

## Prva procjena bruto domaćeg proizvoda (BDP) i stvarne individualne potrošnje (SIP) po stanovniku, prema standardu kupovne moći za 2017. godinu

EUROSTAT je 19. juna 2018. godine objavio preliminarne podatke o bruto domaćem proizvodu i stvarnoj individualnoj potrošnji po stanovniku za 2017. godinu, iskazanim preko standarda kupovne moći. MONSTAT je učestvovao u ovom projektu zajedno sa nacionalnim statističkim institutima ostalih evropskih zemalja.

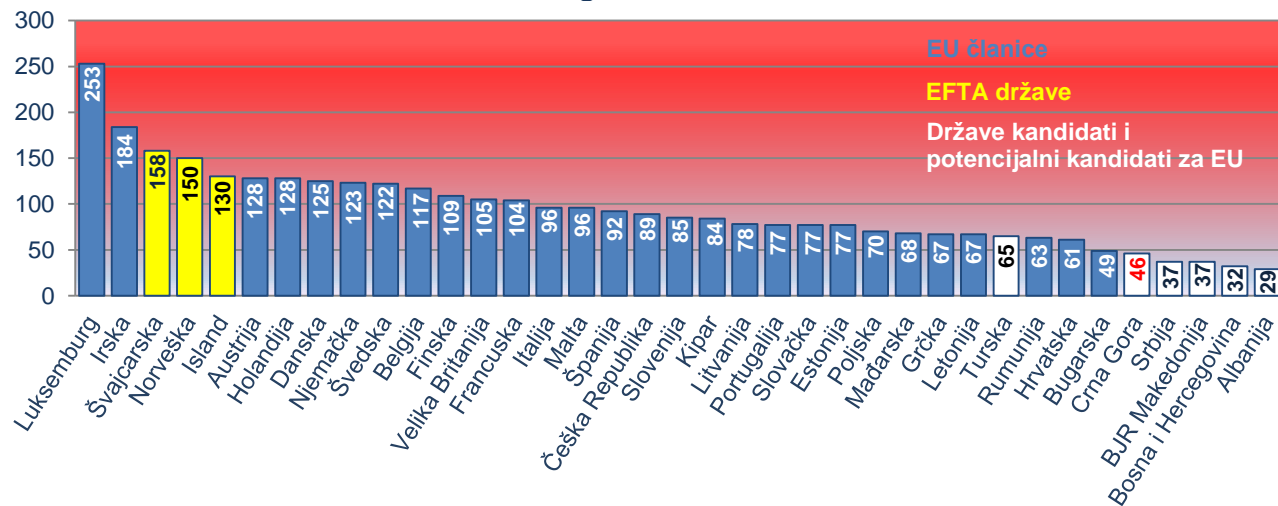
Prema prvoj procjeni EUROSTAT-a, bruto domaći proizvod po stanovniku prema standardu kupovne moći u Crnoj Gori u 2017. godini iznosio je 46% prosjeka EU28.

Od zemalja članica EU, najveći BDP po stanovniku prema standardu kupovne moći zabilježen je u Luksemburgu, čiji je nivo više od dva i po puta iznad prosjeka EU28, i iznosi 253% evropskog prosjeka, dok se Bugarska nalazi na najnižem nivou sa 49% prosjeka EU.

Od zemalja iz regiona, Hrvatska ima najveći BDP po stanovniku prema standardu kupovne moći koji iznosi 61% prosjeka EU, dok se Crna Gora nalazi na drugom mjestu na nivou od 46% prosjeka EU. Makedonija i Srbija se nalaze na nivou od 37% evropskog prosjeka, Bosna i Hercegovina na nivou od 32% dok je Albanija na nivou od 29% evropskog prosjeka.

Stvarna individualna potrošnja (SIP) po stanovniku prema SKM, prema prvoj procjeni među zemljama članicama se kretala između 45% ispod prosjeka EU u Bugarskoj i 30% iznad prosjeka EU u Luksemburgu.

**Grafik 1. Prva procjena BDP-a po stanovniku prema standardu kupovne moći, 2017. godina, EU28=100**

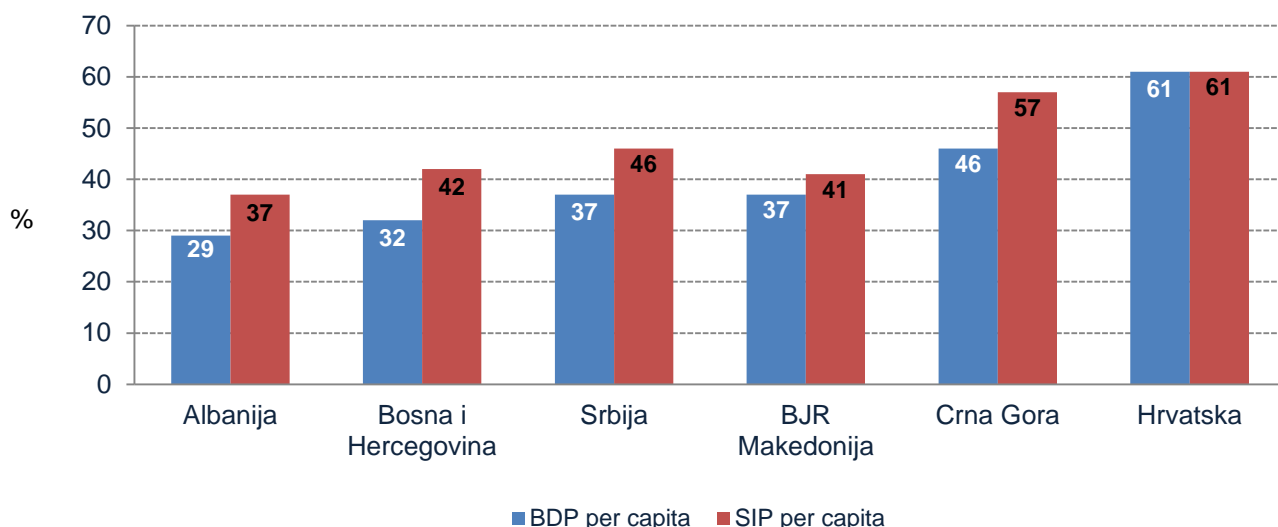


**Tabela 1. Prva procjena bruto domaćeg proizvoda i stvarne individualne potrošnje po stanovniku, prema standardu kupovne moći za 2017. godinu, EU28=100**

Država	BDP po stanovniku	SIP po stanovniku
<b>EU28</b>	<b>100</b>	<b>100</b>
<b>Euro-zona</b>	<b>106</b>	<b>105</b>
Luksemburg	253	130
Irska	184	94
Austrija	128	118
Holandija	128	110
Danska	125	112
Njemačka	123	122
Švedska	122	109
Belgija	117	112
Finska	109	113
Velika Britanija	105	114
Francuska	104	109
Italija	96	98
Malta	96	78
Španija	92	90
Češka Republika	89	80
Slovenija	85	77
Kipar	84	92
Litvanija	78	88
Portugalija	77	83
Slovačka	77	76
Estonija	77	72
Poljska	70	76
Mađarska	68	63
Grčka	67	77
Letonija	67	70
Rumunija	63	68
Hrvatska	61	61
Bugarska	49	55
Švajcarska	158	126
Norveška	150	132
Island	130	117
Turska	65	68
<b>Crna Gora</b>	<b>46</b>	<b>57</b>
Srbija	37	46
BJR Makedonija	37	41
Albanija	29	37
Bosna i Hercegovina	32	42

Izvor: EUROSTAT

**Grafik 2. Procijenjeni BDP i SIP po stanovniku prema standardu kupovne moći za 2017. godinu, poređenje sa zemljama okruženja, EU28=100**



Za zemlje koje imaju status kandidata za članstvo u EU, prema prvoj procjeni EUROSTAT-a, SIP po stanovniku prema standardu kupovne moći se kreće u rasponu od 37% do 57% prosjeka EU. Stvarna individualna potrošnja po stanovniku prema standardu kupovne moći u Crnoj Gori u 2017. godini iznosila je 57% prosjeka EU28. Od zemalja u regionu SIP po stanovniku prema SKM je najveća u Hrvatskoj i iznosi 61% prosjeka EU, dok je najniža u Albaniji i Bosni i Hercegovini sa 37% odnosno 42% prosjeka EU28.

Dok je bruto domaći proizvod (BDP) po glavi stanovnika uglavnom pokazatelj nivoa ekonomske aktivnosti, stvarna individualna potrošnja (SIP) po glavi stanovnika je alternativni pokazatelj, bolje prilagođen da opiše materijalno blagostanje domaćinstva.

Generalno, nivo SIP po stanovniku je više homogen nego BDP ali i dalje postoje značajne razlike među članicama EU. Struktura stvarne individualne potrošnje je bazirana na homogenim skupovima proizvoda i usluga koja domaćinstva konzumiraju ali su i dalje evidentne razlike između nivoa SIP per capita među zemljama članica EU.

## METODOLOŠKA OBJAŠNENJA

Standard kupovne moći (SKM) je jedinica vještačke valute koja eliminiše razlike između nivoa cijena između zemalja. Tako jedan SKM kupuje isti obim roba i usluga u svim zemljama. Ova jedinica omogućava smisleno poređenje obima ekonomskih pokazatelja u svim zemljama.

Na veličinu BDP-a po stanovniku izraženog u standardu kupovne moći najvećim dijelom utiče obim BDP-a obračunatog rashodnom metodom, nivo potrošačkih cijena i broj stanovnika.

Ovaj indikator, između ostalog, koristi se za prostorno poređenje veličine BDP-a, odnosno veličine ekonomije, te ekonomskog blagostanja.

Pariteti kupovne moći (PKM) su stope za prevođenje valuta koje se primjenjuju kako bi se izvršilo pretvaranje ekonomskih indikatora izraženih u nacionalnim valutama u zajedničku vještačku valutu – Standard kupovne moći (SKM), koja izjednačava kupovnu moć različitih nacionalnih valuta i omogućava svrsishodno poređenje obima između zemalja.

Na primjer, ako se bruto domaći proizvod po stanovniku izražen u nacionalnoj valuti svake zemlje koja učestvuje u poređenju, podijeli sa njenim PKM-om, dobijene vrijednosti će neutralizovati uticaj različitih nivoa cijena i istovremeno prikazati realni obim bruto domaćeg proizvoda na zajedničkom cjenovnom nivou. Kada se podijeli sa nominalnim kursom za datu godinu, PKM daje procjenu nivoa cijena za datu zemlju u odnosu na, npr. EU28.

Indeksi nivoa cijena obezbjeđuju poređenje nivoa cijena između zemalja u odnosu na prosjek EU. Ako je indeks nivoa cijena veći od 100, zemlja se smatra relativno skupljom u poređenju sa EU prosjekom i obrnuto.

Stvarna individualna potrošnja odnosi se na sva dobra i usluge stvarno potrošene ili kupljene od strane domaćinstava. Ona obuhvata dobra i usluge kupljene direktno od strane domaćinstava kao i usluge koje su obezbijeđene od strane neprofitnih institucija i vladinih institucija za ličnu potrošnju (npr. zdravstvo i obrazovne usluge).

Izdaje i štampa Zavod za statistiku Crne Gore (MONSTAT)

81000 Podgorica, IV Proleterske br.2, telefon (+382) 20 231-004; telefaks (+382) 20 230-814

Saopštenje pripremila:

**Ivana VIDA KOVIĆ**

e-mail: [contact@monstat.org](mailto:contact@monstat.org)